

Opće lekcije za svakog muslimana.

Autor:

**Uvaženi šejh Abdulaziz ibn
Abdullah Ibn Baz - Allah mu se
smilovao -**

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الریوة

دار الإسلام

یتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

Uvod

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Potpuna i savršena zahvala pripada Allahu, Gospodaru svjetova, a konačnica pripada bogobožnim, neka je Allahov blagoslov i mir na Njegovog roba i poslanika, našeg vjerovjesnika Muhameda, njegovu porodicu i sve ashabe

Ovaj sažetak sadrži objašnjenje nekih od najvažnijih vjerskih pitanja koje je obavezan svaki musliman poznavati, stoga sam ga i nazvao: Opće lekcije za svakog muslimana.

Allaha molim da ovo djelo bude od koristi svim muslimanima i da ga prihvate od mene, a On je, uistinu dobar i plemenit!

Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz

Opće lekcije za svakog muslimana.1

Prva lekcija: Sura Fatiha i najkraće sure iz Kur'ana

Suru el-Fatihu i kratke sure od ez-Zilzal do sure en-Nas treba naučiti, ispravno izgovarati, zapamtiti, te se upoznati sa značenjima koje je obaveza znati i razumjeti.

Druga lekcija: Ruknovi islama

Pojašnjenje pet islamskih temelja od kojih je prvi i najznačajniji šehadet (svjedočenje koje podrazumijeva ubjeđenje srcem i potvrdu toga jezikom i djelima) da nema istinskog boga osim Allaha i da je Muhamed Njegov poslanik, uz tumačenje istog, te pojašnjenje njegovih šartova (uslova). Riječi šehadeta (La ilahe illallah) sastoje se od dva dijela: prvi je negacija "La ilahe/Nema boga", koji znači da niko, ni jedno izmišljeno božanstvo, nije dostojan da mu se čini ibadet, niti da se obožava. Drugi dio je potvrda "Illallah/osim Allaha", koji znači da je samo Allah istinski Bog dostojan obožavanja, te da On nema sudruga, partnera ili nekoga ko Mu je ravan. Šartovi(uvjeti)

¹Iz knjige uvaženog šejha: Zbirkafetava i članaka, 3. dio, str. 288-298.

Opće lekcije za svakog muslimana.

ispravnosti šehadeta su sljedeći: 1. poznavanje značenja (šta se negira, a šta potvrđuje), koje isključuje neznanje 2. čvrsto uvjerenje u njegovo značenje, koje isključuje bilo kakvu sumnju, 3. čisto ispovijedanje vjere kroz činjenje ibadeta samo Allahu (ihlas), koje isključuje svaki vid širka (činjenja ibadeta nekome mimo Allaha ili zajedno sa Allahom), 4. iskrenost u vjeri (sidk), koja isključuje laž, pretvaranje (rijaluk) i licemjerje (nifak) 5. ljubav (prema šehadetu i svemu na što upućuje), koja isključuje mržnju, 6. revnosno izvršavanje svega onoga što šehadet podrazumijeva (inkijad), što isključuje nepraktikovanje vjere, 7. prihvatanje srcem svega onoga što šehadet podrazumijeva (kubul), što isključuje bilo kakvo odbijanje, 8. negiranje prava na obožavanje svakoga mimo Allaha. Spomenuti uslovi izrecitovani su u sljedećim riječima:

Znanje, ubjeđenje, čistota ibadeta, iskrenost, uz ljubav, pokornost i prihvatanje,

neki su dodali osmi šart, a to je odricanje od svega mimo istinskog Boga.

Pored toga, treba naučiti i upoznati se sa pojašnjenjima vezanim za značenje svjedočenja da je Muhamed Allahov

poslanik i šta sve to značenje podrazumijeva. To, naime, znači da bezuslovno treba vjerovati u sve ono o čemu nas je obavijestio, izvršavati ono što je naredio, izbjegavati ono što je zabranio ili na šta je upozorio, te ne obožavati Allaha osim onako kako su propisali Uzvišeni Allah i Njegov Poslanik. Zatim, treba naučiti i upoznati se sa pojašnjenjima vezanim za ostale stubove islama: namaz, zekat, post mjeseca ramazana i hadž.

Treća lekcija: Ruknovi imana-temelji vjerovanja

Iman ima šest ruknova ili stubova: 1. vjerovanje u Allaha, 2. vjerovanje u meleke, 3. vjerovanje u Allahove knjige, 4. vjerovanje u Allahove poslanike, 5. vjerovanje u Sudnji dan, 6. vjerovanje da je Allah sve odredio, bilo dobro ili loše.

Četvrta lekcija: Vrste tevhida i širka

Tevhid se dijeli na tri vrste: tevhid rububijeta, tevhid uluhijeta i tevhid esmaives-sifat.

Tevhid rububijeta: vjerovanje da je Allah stvoritelj svih stvorenja, da samo On njima upravlja kako želi i da Mu u tome niko nije ravan.

Opće lekcije za svakog muslimana.

Tevhid uluhijeta: vjerovanje da je samo Allah dostojan činjenja ibadeta i da Mu u tome nema niko ravan. Ovo je, ustvari, značenje svjedočenja La ilahe illallah, tj. da se svi ibadeti, namaz, post i ostalo, čine samo Allahu Jedinom i da nije dozvoljeno bilo kome učiniti ibadet osim Njemu.

Tevhid esmaives-sifat (tevhid imena i svojstava) znači da vjeruješ u sva Allahova imena i svojstva koja su spomenuta u Kur'anu i vjerodostojnom sunnetu, da Mu ih potvrđuješ onako kako samo Njemu dolikuje, bez iskrivljavanja značenja, njihovog negiranja, zadiranja u njihovu kakvoću ili poređenja sa imenima i svojstvima stvorenja. Dokaz za sve to su riječi Uzvišenog: Reci:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا

أَحَدٌ ۝﴾ [الإخلاص: 1-4]

"On je Allah– Jedan! (1) Allah je Utočište svakom! (2) Nije rodio i rođen nije, (3) i niko Mu ravan nije!"²(Sura: El-Ihlas)

² Sura el-Ihlas: 1-4. ajeta.

Allah je također rekao:

﴿... لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: 11]

"Ništa nije kao On! On je Svečujući i Svevideći."³(Eš-Šura: 11.)

Neki učenjaci su tevhid podijelili na dvije vrste budući da su tevhid rububijeta i tevhid esmaives-sifat svrstali pod jednu vrstu. U takvoj podjeli također nema ništa sporno, jer se na kraju sve svodi na isti cilj i značenje.

Širk se dijeli na tri vrste: veliki širk, mali širk i skriveni širk.

Veliki širk uzrokuje poništavanje dobrih djela i vječni boravak u Vatri onome ko umre čineći ga bez pokajanja. Uzvišeni je o tome kazao:

﴿ذَٰلِكَ هُدَىٰ ٱللَّهِ يَهْدِي بِهِ ٱلْمَن يَشَآءُ مِنۢ مِّنۢ عِبَادِهِۦ ۗ وَلَوْ أَشْرَكُوا۟ لَحَبِطَ عَنْهُم

مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ﴾ [الأنعام: 88]

"A da su oni Allahu ikoga u obožavanju pridruživali, sigurno bi propalo ono što su radili."⁴(El-En'am: 88.)

³ Sura eš-Šura: 11. ajet.

Opće lekcije za svakog muslimana.

﴿مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ
أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ﴾ [التوبة: 17]

"Višebošci nisu dostojni Allahove džamije održavati, a sami priznaju da su nevjernici. Djela njihova su poništena i u Vatri će vječno ostati."⁵(Et-Tevba: 17.).
Onome ko umre čineći širk, neće biti oprosteno i ulazak u Džennet bit će mu zabranjen. Uzvišeni je kazao:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ ۖ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَنْ
يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾ [النساء: 48]

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta u obožavanju pridružuje, a oprostit će sve mimo toga, kome On hoće!"⁶(En-Nisa: 48.),

⁴ Sura el-En'am: 88. ajet.

⁵ Sura et-Tevba: 17. ajet.

⁶ Sura en-Nisa: 48. ajet.

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ
يَبْنَىٰ إِسْرَائِيلَ ۖ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ ۖ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ
عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾ [المائدة: 72]

"Ko drugog Allahu u obožavanju pridružuje, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a zulumćarima neće niko moći pomoći."⁷(El-Ma'ide: 72.).

U vrste velikog širka spada: dova upućena umrlim osobama ili kipovima, traženje utočišta i spasa od njih, zavjetovanje njima, prinošenje kurbanda za njih i tako dalje.

Mali širk je sve ono što je u Kur'anu i sunnetu nazvano širkom, međutim, ne ubraja se u veliki širk; poput pretvaranja (rijaluka) u nekim djelima, zakletve sa nekim drugim mimo Allaha, zatim riječi: Kako je Allah htio i taj i taj, i slično tome. Na to ukazuje govor Allahovog Poslanika, neka je na njega Allahov blagoslov i mir: "Najviše čega se bojim za vas je mali širk."⁸Potom je upitan šta je to mali

⁷ Sura el-Ma'ide: 72. ajet.

⁸ Ahmed (5/428).

širk, te je odgovorio: "Rijaluk/pretvaranje."⁹Hadis bilježe: imam Ahmed, Taberani, i Bejheki od Mahmuda ibn Lebida El-Ensarija, neka je Allah njime zadovoljan, svi sa dobrim lancem prenosilaca. Osim toga, bilježi ga Taberani sa dobrim lancima, od Mahmuda ibn Lebida, od Rafi'a ibn Hudejdža, od Allahovog Poslanika, neka je na njega Allahov blagoslov i mir.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je također kazao: "Onaj ko se zakune nekim ili nečim mimo Allaha, počinio je širk."¹⁰Bilježi ga imam Ahmed sa ispravnim lancem prenosilaca od Omera ibn Hattaba, neka je Allah njime zadovoljan, a usto i Ebu Davud i Tirmizi sa ispravnim lancem od Ibn Omera, neka je Allah njima zadovoljan, a on od Vjerovjesnika, neka je na njega Allahov blagoslov i mir, da je rekao: "Ko se zakune nekim drugim mimo Allaha,

⁹ Ahmed (5/428).

¹⁰Buhari, poglavlje o zakletvama i zavjetima (6271), Muslim, poglavlje o vjerovanju (1646), Tirmizi, poglavlje o zavjetima i zakletvama (1533), Nesai, poglavlje o zakletvama i zavjetima (3764), Ebu Davud, poglavlje o zakletvama i zavjetima (3249), Ibn Madže, poglavlje o kefaretima (2094), Ahmed (1/47), Malik, poglavlje o zavjetima i zakletvama (1037), Darimi, poglavlje o zavjetima i zakletvama (2341).

Opće lekcije za svakog muslimana.

zanevjerovao je, odnosno počinio je širk."¹¹Isto tako, u drugom hadisu stoji: "Nemoj reći: "Kako je htio Allah i kako je htio taj i taj", već kaži: "Kako je htio Allah, a zatim kako je htio taj i taj."¹²Bilježi ga Ebu Davud sa ispravnim lancem prenosiaca od Huzejfe ibn Jemana, neka je Allah njime zadovoljan.

Ova vrsta širka ne izvodi iz vjere, niti obavezuje vječni boravak u Vatri, već čini tevhid nepotpunim i krnjavim.

Treća vrsta širka je skriveni širk, i na njega ukazuju riječi Vjerovjesnika, neka je na njega Allahov blagoslov i mir: "Hoćete li da vas obavijestim čega se više bojim za vas od Dedžala?" "Naravno, Allahov Poslaniče", rekoše ashabi. "Skrivenog širka, a to je da čovjek ustane klanjati, pa kada vidi da ga neko posmatra, uljepša svoj namaz", odgovori

¹¹Buhari, poglavlje o edebu (5757), Muslim, poglavlje o zakletvama (1646), Tirmizi, poglavlje o zavjetima i zakletvama (1535), Nesai, poglavlje o zakletvama i zavjetima (3766), Ebu Davud, poglavlje o zakletvama i zavjetima (3251), Ibn Madže, poglavlje o kefaretima (2094), Ahmed (2/69), Malik, poglavlje o zavjetima i zakletvama (1037), Darimi, poglavlje o zavjetima i zakletvama (2341).

¹² Ebu Davud, poglavlje o edebu (4980), Ahmed (5/399).

Opće lekcije za svakog muslimana.

im on.¹³Bilježi ga imam Ahmed u Musnedu od Ebu Se'ida el-Hudrija, neka je Allah njime zadovoljan.

No, širk se može podijeliti i samo na dvije vrste tako što ćemo kazati:

Postoji mali i veliki širk, te u tom slučaju skriveni obuhvata obje vrste.

Dakle, skriveni širk može biti veliki kao što je širk licemjera, jer oni kriju svoje ubjeđenje dok se prikazuju kao muslimani bojeći se za sebe.

A može biti i mali, kao što je rijaluk spomenut u hadisu Mahmuda ibn Lebida El-Ensarija i u hadisu Ebu Se'ida El-Hudrija.

Peta lekcija: Ihsan

Ihsan ukazuje na to da Allaha obožavaš kao da Ga vidiš, a ako ti Njega ne vidiš, pa On tebe, zaista, vidi.

Šesta lekcija: Šartovi (uvjeti) namaza

Postoji devet šartova namaza:

¹³ Ibn Madže, poglavlje o zuhdu (4204), Ahmed (3/30).

1. islam, 2. razum, 3. temjiz (dob kada dijete spoznaje šta mu koristi, a šta mu šteti. To može biti otkako dijete navrši sedam godina otprilike, op.prev.), 4. čistoća (abdest ili gusul), 5. uklanjanje nečistoće sa tijela, odjeće i mjesta klanjanja, 6. pokrivanje stidnog mjesta, 7. nastup namaskog vremena, 8. okretanje prema kibli 9. nijet (namjera).

Sedma lekcija: Ruknovi namaza

Ima ih četrnaest:

1. Stajanje u namazu (za onoga ko je to u stanju), 2. početni tekbir, 3. učenje fatihe, 4. pregibanje u namazu (ruku'), 5. potpuno ispravljanje sa rukua, 6. sedžda na sedam dijelova tijela, 7. potpuno ispravljanje sa sedžde, 8. sjedenje između sedždi, 9. smirenost na ruknovima, 10. redoslijed između ruknova, 11. zadnji tešehud (ettehijatu), 12. sjedenje radi zadnjeg tešehuda, 13. salavat na Vjerovjesnika, neka je na njega Allahov blagoslov i mir, poslije zadnjeg tešehuda, 14. predavanje selama na obje strane.

Osma lekcija: Namaski vadžibi

Ima ih osam:

1. svi tekbiri osim početnog, 2. Izgovor: „Semi`allahu li men hamideh“ imamu kao i onom ko zasebno klanja, 3. izgovor: „Rabbenalekel hamd“ svakome (imamu, ko klanja za imamom i onome ko klanja zasebno), 4. izgovor "Subhanerabbijel-a'zim" na ruku'u, 5. izgovor "Subhanerabbijel-e'ala" na sedždi, 6. izgovor "Rabbi-gfir li" na sjedenju između sedždi, 7. prvi tešehhud, 8. sjedenje radi njega.

Deveta lekcija: Pojašnjenje tešehhuda

Da se prouči:

"Et-tehijjatu lillahi ves-salavatu vet-tajjibatu, es-selamu alejkeejjuhen-nebijju ve rahmetullahi ve berekatuhu, es-selamu alejna ve 'ala 'ibadillahis-salihin, ešhedu en la illahe illallah, ve ešhedu enne muhammeden abduhu ve rasuluhu." "Najljepši selami Allahu, blagoslovi i dobrodati; neka je selam na tebe, Vjerovjesniče, Allahova milost i Njegova blagodat; neka je mir i nama i dobrim Allahovim robovima. Svjedočim da nema boga osim Allaha i

svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov Poslanik."

Zatim nakon toga treba se donijeti salavat i tražiti bereket za Poslanika sljedećim riječima: "Allahumme salli 'alaMuhammedin ve 'alaaali Muhammed, kemasallejte 'ala Ibrahime ve 'alaaali Ibrahim, inneke hamidun medžid, ve barik 'alaMuhammedin, ve 'alaaali Muhammed, kemabarekte 'ala Ibrahime ve 'alaaali Ibrahim, inneke hamidun medžid." "Allahu moj, smiluj se Muhammedu i njegovoj porodici, kao što si se smilovao Ibrahimu i njegovoj porodici. Zaista si Ti Hvaljeni i Vječni. Allahu moj, blagoslovi Muhammeda i njegovu porodicu, kao što si blagoslovio Ibrahima i njegovu porodicu. Doista si Ti Hvaljen i Vječan."

Potom će se na zadnjem tešehhudu tražiti zaštita od Džehennema, od kaburskogazaba, od iskušenja tokom života, nakon smrti, te i od smutnje Dedžala. ("Allahumme inni e'uzu bike min azabidžehenneme ve min azabil-kabri ve min fitnetil-mahja vel-memati ve min fitnetil-mesihid-dedžal." Op.prev.) Potom se može učiti bilo koja dova, a najbolje je da se uče one koje su prenesene vjerodostojnim predajama, kao na primjer sljedeće:

Opće lekcije za svakog muslimana.

"Allahumme e'inni 'alazikrike ve šukrike ve husni ibadetik." "Allahu moj, pomoz mi da Te spominjem, da Ti zahvaljujem i na najljepši način da Ti ibadetim." "Allahumme inni zalemtunefsizulmenkesira, ve la jagfiruz-zunube illa ente, fa-gfir li magfiraten min 'indeke verhamni, innekeentel-gafurur-rahim." "Allahu moj, zaista sam sebi počinio veliku nepravdu, a grijeha ne oprašta niko osim Tebe. Od Sebe mi podari oprost i smiluj mi se, Ti si zaista Mnogopraštajući i Samilosni."

Kada je riječ o prvom tešehudu, ustaje se nakon proučenog kelimei šhadeta na treći rek'at, a to je na podne, ikinidiji, akšamu i jaciji namazu. Ukoliko se nakon toga donese i salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, to bi bilo bolje, zbog općih hadisa koji o tome govore, a nakon salavata bi se ustalo na treći rekat.

Deseta lekcija: Namaski sunneti

Među namaske sunnete (pohvalne radnje u namazu) ubraja se sljedeće:

1- dova s kojom se počinje namaz nakon početnog tekbira.

Opće lekcije za svakog muslimana.

2- Stavljanje desne preko lijeve ruke (tako što se uhvati zglob ili podlaktica lijeve ruke, op.prev.), na prsa (donji dio prsa ili gornji dio stomaka, op.prev.), prilikom stajanja, prije i poslije rukua.

3- Podizanje ruku, sastavljenih prstiju (dlanova okrenutih prema kibli, op.prev.), u visini ramena ili ušiju, kod početnog tekbira, kod tekbira po odlasku na ruku', zatim prilikom podizanja sa ruku'a i odmah nakon ustajanja na treći rek'at.

4- Učenje tesbiha (subhanerabbijel...) na ruku'u i sedždi više od jednom.

5- Svaki propisani dodatak na riječi: Rabbena ve lekel-hamd, koje se izgovaraju na stajanju nakon podizanja sa ruku'a, i učenje: Rabbi-gfirli više od jednom, na sjedenju između dvije sedžde.

6- Poravnanje glave sa leđima prilikom ruku'a.

7- Širenje nadlaktica u stranu, udaljšavanje stomaka od bedara i butina od listova prilikom sedžde.

8- Odvajanje podlaktica od tla prilikom sedžde.

Opće lekcije za svakog muslimana.

9- Sjedenje na položenom lijevom stopalu, dok desno stopalo treba biti ispravljeno (naslonjeno na prste okrenute prema kibli, op. prev.), prilikom prvog tešehhuda i između sedždi.

10- Teverruk - sjedenje prilikom zadnjeg teššehuda, kod trorekatnih i četverorekatnih namaza, a to je da se sjedne na lijevu butinu i debelo meso, dok je lijeva potkoljenica opružena u desno, tako da prsti lijevog stopala budu ispod desne cjevanice, koja je odignuta sa ispravljenim desnim stopalom, naslonjenim na prste i okrenute prema kibli.

11- Pokazivanje ispruženim kažiprstom prilikom prvog i drugog tešehhuda, i njegovo (lagano, op.prev) pomjerenje (gore-dole, op.prev) prilikom učenja dove.

12- Donošenje salavata i traženje bereketa za poslanika Muhammeda, sallahu `alejhi ve sellem, i njegovu porodicu kao i za Ibrahima i njegovu porodicu prilikom prvog sjedenja.

13- Učenje propisanih dova na zadnjem sjedenju nakon tešehhuda i salavata.

Opće lekcije za svakog muslimana.

14- Učenje naglas na sabahu, džumi, bajramima, namazu za kišu i na prva dva rekata akšama i jacije.

15- Tiho učenje na podnevu, ikindiji, te na trećem rekatu akšama i na zadnja dva rekatajacije (tiho učenje biva sa pomjeranjem usana bez glasa, op.prev.).

16- Učenje sure poslije Fatihe (na svim dvorekatnim namazima, te na prva dva rekata trorekatnih i četverorekatnih namaza, op.prev.), i ostali sunneti, poput dova koje se uče poslije izgovora: Rabbenalekel-hamd, nakon podizanja sa ruku'a što važi za imama, onoga ko za njim klanja i onoga ko sam klanja. To je sunnet. Također, stavljanje dlanova, raširenih prstiju, na koljena prilikom ruku'a.

Jedanaesta lekcija: Postupci koji kvare namaz

Ima ih osam:

1- Namjerno i svjesno govoriti u namazu nešto što ga se ne tiče, uz znanje da je to zabranjeno. Međutim, ako to neko učini iz zaborava ili neznanja, onda mu namaz neće biti pokvaren.

2- Smijanje naglas.

3- Jedenje.

4- Pijenje.

5- Otkrivanje stidnog mjesta.

6- Okretanje od kible u većoj mjeri.

7- Mnogo uzastopnog poigravanja (bespotrebnog pomjeranja, op.prev.) u namazu.

8- Gubljenje abdesta.

Dvanaesta lekcija: Šartovi abdesta

Ima ih deset:

1. islam, 2. razum, 3. temjiz (dob kada dijete raspoznaje šta mu koristi, a šta šteti, op.prev.), 4. nijet, 5. da čovjek nema namjeru da prekine abdest tokom uzimanja istog, 6. prestanak onoga što kvari abdest (kao na primjer: vršenje nužde, op.prev.), 7. čišćenje nakon nužde prije abdesta, 8. da voda bude čista, da voda bude halal (na primjer da nije ukradena, op.prev.) 9. uklanjanje svega što sprječava dolazak vode do kože (boje ili laka npr., op.prev.),10. nastup vremena namaza koji želi klanjati ako se radi o osobi koja ima kontinuiran izlazak nečistoće.

Trinaesta lekcija: Abdestski farzovi (ruknovi)

Ima ih šest:

1. pranje lica sa ispiranjem usta i nosa, 2. pranje ruku do iza laktova, 3. potiranje čitave glave sa ušima, 4. pranje stopala do iza članaka, 5. redoslijed u pranju dijelova tijela, 6. uzastopnost u pranju (da se ne prave velike vremenske razlike u pranju dijelova tijela). S druge strane, pohvalno je: oprati sljedeće dijelove tijela više od jednom, a maksimalno do tri puta: lice, ruke, stopala, ispiranje usta i nosa; a oprati jedanput je farz. Potiranje glave sa ušima biva samo jedanput i to nije pohvalno ponavljati, jer je tako preneseno u vjerodostojnim hadisima

Četrnaesta lekcija: Postupci koji kvare abdest

Ima ih šest:

1. sve što izađe na dva (stidna) otvora, 2. izlazak puno nečistoće iz tijela, 3. gubljenje svijesti spavanjem ili nečim drugim, 4. dodirivanje stidnog mjesta (spolnog organa ili

analnog otvora) bez pregrade (ogrtčača), 5. jedenje devinog mesa i 6. otpadništvo od islama.

Važna napomena: Što se tiče gasuljenja mrtvaca ispravno je da to ne kvari abdest, i to je mišljenje većine učenjaka, zbog nedostatka dokaza koji ukazuje na to. Ali, ukoliko bi ruka onoga koji gasuli mrtvaca direktno dodirnula polni organ mrtvaca, abdest bi mu bio obavezan.

Obaveza mu je da ne dodiruje stidno mjesto umrloga osim sa pregradom (sa rukavicom i slično, op.prev.). Isto tako, dodirivanje supruge (žene) ne kvari abdest na bilo kakav način, bez obzira da li ju je dodirnuo sa strašću ili bez, što je ispravniji od dva stava islamskih učenjaka, ukoliko ne izađe ništa na polnom organu. Dokaz tome je da je Allahov Poslanik, sallallahu `alejhi ve sellem, ljubio svoje žene, a zatim bi klanjao i ne bi uzimao abdest zbog toga.

A što se tiče govora Uzvišenog Allaha u surama en-Nisa` i el-Maideh: "Ili ako ste doticali supruge."¹⁴(En-Nisa: 43.) (El-Ma'ide: 6.), Dakle, tu se misli na polni odnos, po

¹⁴ Sura en-Nisa: 43. ajet.

ispravnijem od dva stava islamskih učenjaka. Ovo je bio i stav Ibn-`Abbasa, radijallahu `anhuma, kao i ogromnog broja učenjaka od potonjih i kasnijih generacija. Allah je Zaštitnik, Koji daje uspjeh.

Petnaesta lekcija: Karakterne osobine kojim bi se trebao ukrasiti svaki musliman

Neke od njih su: iskrenost, čuvanje emaneta, neporočnost, stid, hrabrost, velikodušnost, odanost, ostavljanje svih harama, lijepi komšijski odnosi, pomaganje onih koji su u potrebi shodno mogućnostima, i još mnogo karakternih i moralnih osobina na koje su ukazali Kur'an i Sunnet.

Šesnaesta lekcija: Islamski maniri

Neki od njih su: nazivanje selama, vedrina lica, jedenje i pijenje desnom rukom, učenje bismile prije, te zahvaljivanje Allahu poslije jela i pića. Zatim, zahvaljivanje Allahu poslije kihanja, nazdravljanje onome ko se zahvali Allahu nakon kihanja (riječima: Jerhamukellah, op.prev.), posjeta bolesnom, ispraćaj dženaze, praktikovanje pravila

lijepog ponašanja prilikom ulaska u džamiju i kuću, te prilikom izlaska iz njih. Pored toga, lijepo je primijenjivati i pravila lijepog ponašanja na putovanju, sa roditeljima, rodbinom, komšijama, starim i mladim, čestitanje na novorođenčetu i na sklapanju braka, izjavljivanje saučešća, kao i ostali islamski maniri i pravila ponašanja koji su spomenuti u knjigama učenjaka.

Sedamnaesta lekcija: Oprez od širka i grijeha

Najveći od grijeha su sedam upropaštavajućih, a to su: 1. činjenje širka Uzvišenom Allahu; 2. sihr; 3. bespravno ubistvo nekoga, 4. kamata; 5. bespravno korištenje imetka siročeta; 6. bježanje sa bojnog polja; 7. potvaranje čestitih i čednih vjernica;

Veliki grijesi, osim toga, su i: 1. neposlušnost roditeljima, 2. prekidanje rodbinskih veza, 3. lažno svjedočenje, 4. lažno zaklinjanje, 5. uznemiravanje komšije, 6. činjenje nepravde ljudima po pitanju njihovih života, imetka i časti, 7. pijenje alkoholnih napitaka, 8. kockanje, 9. ogovaranje, 10. prenošenje tuđih riječi s ciljem zavađanja, te i ostale

stvari koje su zabranili Allah, dželleše'nuhu, i Njegov Poslanik, neka je na njega Allahov blagoslov i mir.

Osamnaesta lekcija: Pripremanje umrloga za dženzu, namaz i ukop

Pojašnjenje toga je sljedeće:

Prvo: Podsjećanje onoga ko umire na izgovor: La ilahe illallah (telkin)

Telkin onoga ko umire je propisan riječima Allahovog Poslanika, neka je na njega Allahov blagoslov i mir: "Podstičite one koji umiru da izgovore: La ilahe illallah."¹⁵Bilježi ga Muslim u svom Sahihu. Dakle, ovdje se misli na one na kojima su se pojavili znakovi smrti.

Drugo: Kada se utvrdi smrt propisano je da se zatvore očni kapci umrlom, kao i da mu se priveže vilica.

Dokaz o ovome prenosi se u sunnetu.

¹⁵ Muslim, poglavlje o dženzama (916), Tirmizi, poglavlje o dženzama (976), Nesai, poglavlje o dženzama (1826), Ebu Davud, poglavlje o dženzama (3117), Ibn Madže, poglavlje o dženzama (1445), Ahmed (3/3).

Treće: Vadžib je gasuljenje umrlog muslimana, osim ako se radi o šehidu koji je poginuo u bici.

Takav se ne gasuli niti mu se klanja dženaza, već će se ukopati u odjeći u kojoj je poginuo, jer Allahov Poslanik, sallallahu `alejhi ve sellem, nije naredio da se gasule poginuli borci na Uhudu niti im je klanjao dženazu.

Četvrto: Opis gasuljenja umrloga

Najprije treba da se prekrije stidno mjesto umrloga, a zatim da se malo podigne iznad i blago pritisne stomak. Zatim će onaj koji ga gasuli umotati oko ruke neku krpu i njome ga očistiti, a zatim ga abdestiti kao što se to čini za namaz. Potom će oprati glavu i bradu umrloga sa vodom koja je pomiješana sa sidrom ili nečim sličnim (poput sapuna, op. ur.). Zatim će oprati njegovu desnu stranu, a potom lijevu. Poslije toga, na isti način će ga oprati drugi i treći put, i prilikom svakog pranja proći će rukom po njegovom stomaku, pa ukoliko nešto izađe iz njega to će oprati, a to će mjesto pričvrstiti vunenom gazom, pa ukoliko bude nedovoljno može se poslužiti nekim medicinskim sredstvima, poput flastera.

Osim toga, ponavljat će mu i abdest. Ukoliko ne uspije mrtvoga očistiti sa tri pranja povećat će na pet ili sedam puta, a zatim ga nekom tkaninom posušiti i namirisati njegove zamaknute dijelove tijela kao i mjesta na kojima je sedždu činio, a ukoliko bi namirisao cijelo tijelo to bi bilo bolje. Isto tako, njegove ćefine će namirisati bahurom-vrsta mirisa, a ukoliko bi mu brkovi ili nokti bili dugi skratit će ih. Međutim, ne bi bilo sporno da ih ne dira. Kosu mu neće uljepšavati, češljati i namještati, niti će mu brijati dlake sa stidnog mjesta, jer po tom pitanju ne postoji dokaz. Kosa žene će se načiniti u tri sveza, uvezati i pustiti straga.

Peto: Umotavanje u ćefine

Najbolje je da se muškarac umota u tri bijela ćefina, a ne u regularnu odjeću i bez turbana, kao što je učinio Vjerovjesnik, neka je na njega Allahov blagoslov i mir. Međutim, ako bi se umotao u odjeću, u tome nema smetnje.

Ženska osoba će se umotati u pet ćefina, tzv: dir`, himar, izar i dva lifeta. Malodobnom dječaku je dovoljan jedan

Opće lekcije za svakog muslimana.

ćefin, a može i tri, dok za malodobnu djevojčicu ide tri ćefina, tzv. Kamis i dva lifeta.

Ono što je obaveza po pitanju svakog umrlog muslimana jeste da bude minimum jedan ćefin, koji će mu pokriti čitavo tijelo. Ako umrli bude u ihramima, okupat će se vodom i sidrom, te će mu upravo ćefini biti ihrami koje nosi, a ustoćefini mu mogu biti i neka druga vrsta prekrivača. Neće mu se pokrivati glava i lice, i neće se mirisati, jer će biti proživljen donoseći telbiju, kao što je preneseno u vjerodostojnom hadisu od Allahovog Poslanika, neka je na njega Allahov blagoslov i mir. U slučaju žene koja umre u ihramima, njoj će se obući ćefini kao i drugima, s tim što se neće mirisati, i njeno lice neće biti prekrivano nikabom, niti će joj se rukavice oblačiti na ruke, već će joj se lice i ruke prekriti sa ćefinima u koje je obučena, kao što je to već pojašnjeno po pitanju oblačenjaćefina ženskoj osobi.

Šesto: Najpreči ljudi za kupanje umrloga, predvođenje džhenaze i ukop

Opće lekcije za svakog muslimana.

Najpreči za sve to, kada je u pitanju muškarac, jeste onaj koga je oporučio, zatim otac, pa djed, te zatim onaj ko mu je najbližeg srodstva sa očeve strane.

S druge strane, najpreči za gasuljenje ženske osobe jeste onaj koga je oporučila, potom majka, pa nena, a zatim ona koja joj je najbliža od ženske rodbine. Supružnici mogu gasuliti jedno drugo, jer je Ebu Bekra, neka je Allah njime zadovoljan, gasulila njegova supruga, te je i Alija, neka je Allah njime zadovoljan, gasulio je svoju ženu Fatimu, Allah njome bio zadovoljan.

Sedmo: Opis dženaza namaza

Dženaza namaz se sastoji od četiri tekbira i obavlja se tako što se nakon prvog tekbira prouči sura El-Fatiha i pored nje ako bi se proučila i kratka sura, jedan ili dva ajeta bilo bi poželjno, zbog vjerodostojnog hadisa koji je prenešen o tome od Ibn-Abbasa, radijallahu `anhuma. Zatim se donosi drugi tekbir nakon kojeg se donose salavati na Allahovog Poslanika, sallallahu `alejhi ve sellem, kao što se to čini na tešehhodu u namazu. Zatim se donosi treći tekbir i uči slijedeća dova: "Allahumme-gfir li hajjina ve mejjitina, ve šahidina ve gaibina, ve sagirina ve

kebirina, ve zekerina ve unsana. Allahumme menahjejtehu minna feahjahi 'ale-l-islam, ve menteveffejtehu minna feteveffehu 'ale-l-iiman. Allahumme-gfirlehu ve-rhamhu ve 'aafihiv'afu anhu ve ekrimnuzulehu ve vessi' mudhalehuva-gsilhu bil-maives-seldži vel-beradi, ve nekkihiminel-hatajakemajunekka-ssevbu-l-ebjedumined-denes, ve ebdilhudaranhajran min darihi, ve ehlenhajran min ehlihi, ve edhilhuldžennete, ve e'izhu min azabi-l-kabri ve azabi-nnari, ve-fsehlehu fi kabrihi, ve nevirlehu fih. Allahumme la tehrimnaedžrahu ve la tudilunab'adehu!" (Allahu moj, oprostí našim živim i mrtvim, prisutnim i odsutnim, malim i velikim, muškim i ženskim! Allahu moj, ako nas poživiš, pa poživi nas u islamu, a ako nas umrtviš, pa umrtvi nas u imanu! Allahu moj, pokrij mu loša djela i smiluj mu se, zaštiti ga i oprostí mu, plemenito ga dočekaj i učini mu svaki prolaz prostranim, i okupaj ga vodom, snijegom i ledom, i očisti ga od grijeha kao što se bijela odjeća očisti od prljavštine, i zamijeni mu njegov dom boljim, i njegovu porodicu boljom, uvedi ga u Džennet i zaštiti ga od kaburske kazne i od kazne vatrom, i učini mu kabur prostranim i osvjetljenim! Allahu moj, nemoj nas uskratiti nagrade (za klanjanje dženaze, učenje dove, praćenjemejta i tako dalje, op.prev.), i nemoj nas odvesti u

Opće lekcije za svakog muslimana.

zabludu nakon njega!) Potom se donosi četvrti tekbir, nakon kojeg se predaje jedan selam na desnu stranu. Pohvalno je da se podižu ruke prilikom svakog tekbira, a ako mejt bude žena, učit će dovu sa zamjenicama za žensko (Allahumme-gfirleha...), a ako bude dvoje, učit će sa zamjenicama za dvojину (Allahumme-gfirlehuma...), a ako bude više od dvoje, onda sa zamjenicom za množinu (Allahumme-gfirlehum...). Pored toga, ako mejt bude zametak, uči se ova dova: „Allāhummedž`alhuferatan ve zuhranlivālidejhi ve šefi`anmudžāben, Allāhumme sekkil bihi mevāzinehumā ve e'azim bihi udžūrahumā ve elhikhubisālihiselefilmu`minīnvedž`alhu fī kefāleti lbrahīme alejhisalātuves-selāmu vekihi bi rahmetike `azabel-džehīm. O Allahu, učini ga čuvanom i garantovanom nagradom za njegove roditelje i učini ga njihovim šefadžijom čiji se šefa'at prihvata. Allahu, otežaj njime vagu njihovih dobrih djela, povećaj njime njihovu nagradu, pridruži ga dobrim prethodnicima vjernika, učini da se o njemu brine Ibrahim, alejhisselam, i sačuvaj ga milošću svojom džehennemske patnje.“

Od sunneta je da imam stoji naspram glave umrlog muškarca, te naspram pojasa kod umrle žene. U slučaju

klanjanja dženaze za više osoba, ispred imama će se staviti prvo muško, a žensko iza, tako da ono bude bliže kibli. U slučaju da s njima budu i djeca, prvo se stavlja muško dijete pa žena, a nakon nje djevojčica. Poredat će se tako što će se glava dječaka poravnati naspram glave muškarca, a pojas žene naspram glave muškarca. Isto tako, glava djevojčice će se poravnati sa glavom žene, pa će njen pojas biti naspram glave muškarca. Svi klanjači će se poredati iza imama, a ukoliko neko ne bi mogao naći mjesto pozadi sa klanjačima dozvoljeno mu je stati uz imama sa njegove desne strane.

Osmo: Opis ukopa

Propisano je da dubina kabura bude do pojasa čovjeka, i da se prokopa udubina (lahd) u strani kabura prema kibli, te da se umrli položi u tu udubinu na desnu stranu, okrenut licem prema kibli. Ćefini će se razvezati, ali se neće skidati, već će se tako ostaviti. Nije dozvoljeno otkriti lice mejta, svejedno bio muško ili žensko. Potom će se udubina gdje se nalazi umrli zazidati ciglama (ćerpićima), koje se učvrste glinom (ili nečim sličnim), kako ne bi zemlja padala po njemu. Ako nema ćerpića, mogu se koristiti i daske ili kamenje. Potom se mejt zagrne zemljom.

Pohvalno je tada kazati: "Bismillahi, ve 'alamilletirasulillah" (U ime Allaha, na vjeri Allahovog Poslanika). Kabur će se dići do visine pedlja, poredati po njemu osrednje kamenje ako je moguće, te će se poprskati vodom.

Propisano je da prisutni na ukopu stoje pored kabura i dove za umrlog; jer je Vjerovjesnik, neka je na njega Allahov blagoslov i mir, kada bi završio sa ukopom, stao iznad njega i rekao: "Tražite oprost za vašeg brata i molite da ga Allah učvrsti, jer zaista se on sada ispituje."¹⁶

Deveto: Propisano je da se umrlom kome se nije klanjala džezaza, da mu se klanja nakon ukopa;

jer je Vjerovjesnik, neka je na njega Allahov blagoslov i mir, tako učinio, s tim da to bude do mjesec dana od ukopa. A ako bi bilo duže od mjesec dana nakon ukopa, onda nije propisano, jer nam nije preneseno od Vjerovjesnika, neka je na njega Allahov blagoslov i mir, da je klanjao džezaza namaz mjesec dana nakon ukopa.

Deseto: Nije dozvoljeno porodici umrlog da priprema hranu ljudima

¹⁶ Ebu Davud, poglavlje o džezazama (3221).

uslijed onoga što se prenosi od Džerira ibn Abdullaha el-Bedželija, neka je Allah njime zadovoljan, da je rekao: "Smatrali smo okupljanje kod porodice umrlog nakon ukopa, i pripremanje hrane od strane njih, vidom zabranjenog oplakivanja." Ovu predaju je zabilježio imam Ahmed sa dobrim lancem prenosilaca. A dozvoljeno im je da pripremaju hranu za svoje potrebe, kao i za goste koji odsjedaju kod njih. Pohvalno je da rodbina i komšije donose hranu porodici umrlog, jer je Vjerovjesnik, neka je na njega Allahov blagoslov i mir, kada mu je došla vijest o pogibiji Džafera ibn Ebi Taliba u Šamu, neka je Allah njime zadovoljan, naredio svojoj porodici da spremaju hranu za Džaferovu porodicu, te je rekao: "Zaista ih je ova smrt zaokupirala."¹⁷

Nema smetnje da porodica umrlog pozove komšije ili nekog drugog da jedu hranu koja im je darovana i za to nema neko šerijatski određeno vrijeme, koliko nam je poznato.

¹⁷ Tirmizi, poglavlje o dženazama (998), Ebu Davud, poglavlje o dženazama (3132), Ibn Madže, poglavlje o dženazama (1610).

Opće lekcije za svakog muslimana.

Jedanaesto: nije dozvoljeno da se žena suzdržava od ukrašavanja i mirisanja radi žalosti za umrlim (tzv. ihdad) duže od tri dana, osim za svojim mužem.

Ženi nije dozvoljen ihdad duže od tri dana, osim za mužem, tada joj je obavezno suzdržavanje od ukrašavanja i mirisanja četiri mjeseca i deset dana. U slučaju da bude trudna, onda će se suzdržavati sve dok se ne porodi, jer je tako preneseno u vjerodostojnom sunnetu

Što se tiče muškarca, njemu nije dozvoljen ihdad ni u kojem slučaju, ni za rodbinom, ni za bilo kojim drugim mejtom.

Dvanaesto: Dozvoljeno je muškarcima da povremeno zijarete mezarja kako bi od Allaha tražili da se smiluje umrlim, kao i radi prisjećanja na smrt i ono što dolazi poslije nje.

Dokaz tome su riječi Vjerovjesnika, neka je na njega Allahov blagoslov i mir: "Posjećujte mezarja, jer vas ona, zaista, podsjećaju na ahiret."¹⁸Ovaj hadis bilježi imam

¹⁸ Muslim, poglavlje o dženazama (976), Nesai, poglavlje o dženazama (2034), Ebu Davud, poglavlje o dženazama (3234), Ibn Madže, poglavlje o dženazama (1569), Ahmed (2/441).

Muslim u svom Sahihu. Poslanik, neka je na njega Allahov blagoslov i mir, podučavao je svoje ashabe da prilikom posjete mezarjima prouče: "Es-selamu 'alejkum ehle-ddijariminel-mu'minine vel-muslimin, ve inna in šae-llahubikumlahikun, nes'elu-llahelena ve lekumul-'afijeh, jerhamu-llahul-mutekaddimine minna vel-muste'hirin." (Esselamu alejkum, stanovnici ovog mjesta (mezarja, op.prev.) od mu'mina i muslimana, zaista ćemo vam se i mi pridružiti kada Allah htjedne. Allaha molimo za vašu i našu zaštitu, Allah da se smiluje onima među nama koji vam se pridruže prije, a i onima koji vam se pridruže kasnije). Kada su posrijedi žene, njima nije dozvoljena posjeta mezarjima, jer je Poslanik, neka je na njega Allahov blagoslov i mir, prokleo žene koje posjećuju kaburove. Razlog tome jeste bojazan da će njihove posjete uzrokovati fitnu (smutnju), kao i zbog njihovog manjkavog sabura. Isto tako, nije im dozvoljeno praćenje dženaze do mezarja, jer im je to zabranio Poslanik, neka je na njega Allahov blagoslov i mir. Kada je riječ o klanjanju dženaze, bilo u džamiji ili na musalli, ona je propisana i muškarcima i ženama.¹⁹

¹⁹ Muslim, poglavlje o dženazama (975), Nesai, poglavlje o dženazama

Opće lekcije za svakog muslimana.

Ovim privodimo kraju ovu kratku brošuru u kojoj smo sakupili osnovne i najvažnije informacije o islamu.

Neka je Allahov blagoslov i mir na našeg vjerovjesnika Muhameda, njegovu porodicu i ashabe.

(2040), Ibn Madže, poglavlje o džezazama (1547), Ahmed (5/353).

sažetak

Opće lekcije za svakog muslimana.....	1
Uvod.....	3
Opće lekcije za svakog muslimana.....	4
Prva lekcija: Sura Fatiha i najkraće sure iz Kur'ana.....	4
Druga lekcija: Ruknovi islama	4
Treća lekcija: Ruknovi imana-temelji vjerovanja	6
Četvrta lekcija: Vrste tevhida i širka	6
Peta lekcija: Ihsan	13
Šesta lekcija: Šartovi (uvjeti) namaza	13
Sedma lekcija: Ruknovi namaza	14
Osma lekcija: Namaski vadžibi	15
Deveta lekcija: Pojašnjenje tešehhuda	15
Deseta lekcija: Namaski sunneti	17
Jedanaesta lekcija: Postupci koji kvare namaz.....	20
Dvanaesta lekcija: Šartovi abdesta	21
Trinaesta lekcija: Abdestski farzovi (ruknovi)	22
Četrnaesta lekcija: Postupci koji kvare abdest	22
Petnaesta lekcija: Karakterne osobine kojim bi se trebao ukrasiti svaki musliman.....	24
Šesnaesta lekcija: Islamski maniri	24
Sedamnaesta lekcija: Oprez od širka i grijeha	25
Osamnaesta lekcija: Pripremanje umrloga za dženazu, namaz i ukop.....	26
Prvo: Podsjećanje onoga ko umire na izgovor: La ilahe illallah (telkin)	26

Opće lekcije za svakog muslimana.

Drugo: Kada se utvrdi smrt propisano je da se zatvore očni kapci umrlom, kao i da mu se priveže vilica.	26
Treće: Vadžib je gasuljenje umrlog muslimana, osim ako se radi o šehidu koji je poginuo u bici.	27
Četvrto: Opis gasuljenja umrloga	27
Peto: Umotavanje u ćefine	28
Šesto: Najpreči ljudi za kupanje umrloga, predvođenje dženaze i ukop	29
Sedmo: Opis dženaza namaza	30
Osmo: Opis ukopa	33
Deveto: Propisano je da se umrlom kome se nije klanjala dženaza, da mu se klanja nakon ukopa;	34
Deseto: Nije dozvoljeno porodici umrlog da priprema hranu ljudima	34
Jedanaesto: nije dozvoljeno da se žena suzdržava od ukrašavanja i mirisanja radi žalosti za umrlim (tzv. ihdad) duže od tri dana, osim za svojim mužem.	36
Dvanaesto: Dozvoljeno je muškarcima da povremeno zijarete mezarja kako bi od Allaha tražili da se smiluje umrlim, kao i radi prisjećanja na smrt i ono što dolazi poslije nje.	36